

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad cat' olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Főszerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó: a Szent-István-ter.
Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Törvénytelen fegyverek.

Székesfehérvár, okt. 11.

A marxizmus nagyra van az interna cionáléval. Tajtékozó szájjal kiált halált a hazafias burzsoázia, miközben a világ-proletárok egyesüléséről fantáziál Mindez köztudomású. Ugyazint az is, hogy a nemzetköziség agyrémének immoralitásánál csak az abszurditása nagyobb. Teóriában minden világosfejű szociológus egykettőre belátja. Prakszisban minden elfogulatlanul gondolkozó, egészséges észjárású ember meggyőződhetik róla, ha a nemzetközies hadi taktikáját csak egy kissé is megfigyeli. Ha ugyanis az internacionale teoriája azon ostobaságok közé tartozik, amelyekben legalább mégis megvan a rendszer, akkor a prakszis, a nemzetközies föllépte, szervezkedése, küzdésük módja és eszközei, ettől az egyetlen valamennyire kedvező tulajdonságától is megfosztják. Mit tüntet föl a szociáldemokrácia küzdelme? Logikátlanságot, a legmesszebbmenő következetlenséget, kapkodást, egyszóval rendszertelenséget egyfelől. Másfelől határtalan önzést és féktelen durvaságot. A többi a rendszertelenségből és a vastag egoizmusból következik.

A szociáldemokrácia a nemzetköziség lehetetlenül széles keretein belül kívánja, kedvelt frázisával szólva, jogokban része-

síteni a jogfosztott népet. No jó. Ugyanekkor azonban, amikor a legerköstelennebbül össze akar tépni minden szent köteleket, amely Istenhez, hazához, családhoz fűz, ugyanekkor, amidőn az egyenlőség parokszimuszában tiltakozik minden exkluzivitás ellen, amely jogalany és jogalany közt válaszfalat emel, egyidejűleg maga kívánja elkövetni a legnagyobb igazságtalanságot, a legtűrelmetlenebb részrehajlás alkalmazásával. Jogokat akar nemzetközi alapon és terjedelemben, de amikor harefa száll értük, nem tartja be a nemzetközi hadi jog leglemibb követelményét sem, s a genfi konvenció sárbatiprásával mérgezett nyilatkat visz a küzdelembe. Hol itt a rendszer? Hol itt az önzetlenség? Avagy, eltekintve most a következetlenségtől, nem bűn e, jogokat igérni olykép, hogy e jogok megszerzése mások jogainak erőszakos elvételeivel jár?

A nemzetközies tiltott eszközökkel, törvénytelen-fegyverekkel küzd. Így tesz a külföldön is, így van nálunk is. A mérgezett nyilatkat legtöbbször sajtója útján röpti ki a gyanutlan polgári társadalom tisztességébe. Es itt különösen kedvelt céltáblája a papság. De a világiak is, ha öntudatos, elvhu állásfoglalást tanusitanak a közélet harcában s pláne, ha bevallottan keresztény gondolkodásuak. Hogy példával szolgáljuk, a sok közül utalunk a szo-

ciáldemokrata lapok napirenden levő papfálására, amelyet az oly üdvösen, serényen működő Pázmány-vedőroda még eddig minden esetben le tudott szállítani kellő értékére. A perfid tendencia, a temérdek gyalázó közemény alaptalansága után nyilvánvaló. Ami pedig a világi katolikusok meghurcoltatását illeti, ott van tesz az a sárvári selyemgyár katasztrófája. Hogy fölfújta a szociáldemokrata sajtó! Sárváron meg minden valamirevaló vásárnapiiskolás is tudja, hogy a jeremiádoknak a gyártulajdonos vétkes gondatlanságára vonatkozó részéből egy hang sem igaz. De hát a szociáldemokrácia a tisztességtelen sajtó útján bűnösöként állította ország-világ elé Chardonett grófot Es ez elég.

Igy volt s így van ez számtalan esetben. A liberálisták szülte a szociáldemokráciát. Sajtóját is az álszabadelvűség világnézete nevelte ki, ha ugyan nevelatlenségre is lehet nevelni. Manap is egy gyékényen árul a szülő és gyermeke, a tanítómester és tanítványa. Vajjon meddig? Polónyi, akinek rövid idő alatt annyi nemtelen támadásban volt része ettől a gonoszásban bifurkált sajtótól, a nyáron egy kissé rájlesztett a sajtókalozokra. Kár, hogy igazságügyi reformjai közt most folytatólagosan nem gondoskodott törvényalkotással a sajtó terén, főként szociáldemokrata részről, oly ijesztő mérvben

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Pasch és Sós.

Írta: Jakab Miklós.

1.

Pasch középtermetű, vállas, barna fiu volt kis fekete bajusszal és erősen ütköző szakállal. Mintha már huszonöt éves is eimult volna. Pedig csak huszonegy éves volt és rongyos. Ütött-kopott fekete kalapot viselt és egy zsírfoltos barna öltönyt, mely jobb időkben fekete lehetett, de a nap és eső, főleg ez utóbbi annyira kivették a színét, hogy most már a legjobb akarattal sem volt feketének mondható; mert Pasch elvből, meg talán azért, hogy nem is volt neki, soha esőernyőt nem hordott. Volt ezenfelül Paschnak felöltője is, de azt már nem barnára, hanem zölddé alakították a viszontagságok. Paschnak a cipője is szerfelett rosszak valának s azokat valaha a más lábára szabták. Pasch azonban éhes is volt, de Pasch filozófus lévén, logikus ember volt és tudta, hogy az embernek enni sehol ingyen nem adnak, a leckeadás pedig szörnyen keserves mesterség volt, mert Pasch becsületes leckékhez nem juthatott.

Ilyen szomorú állapotok közt Pasch egy esős, ködös őszi délután, amint busan üldögele harmadik emeleti homályos szobáckájában és elmélkedek, hogyan lehetne jobb sorsba jutni, eszébe jutott, hogy vannak a fővárosban egy

gazdag ügyvéd-ismerőse, akit ő még hazulról a nagy alföldi városból ismer, aki szintén odaváló s az apja még most is ott szántja a homokos ugart. Mivel pedig Pasch a tettek embere volt, amint meggondolta, hogy talán ennél a régi ismerősénél kaphat munkát, akit még abból a boldog időből ismer, amikor még nem vala huszonegy éves, nem vala kis fekete bajusza és az állán erősen ütköző szakálla és főképen nem vala rongyos és éhes is, hanem hófehér ingecskejében, hasonló pajtásai közt vígan ült a homokos országúton és ciglével s más ilyen gyermekembernek mulatságos foglalatossággal üzte az időt; mondom, Pasch azonnal utnak indult . . .

Es szerencsével járt. Ügyvédi irnokul alkalmazták s ettől kezdve sorsa sokkal jobbra fordult. Pasch azonban okos ember volt, s a jó sorsban sem bízta el magát. Komolyan ült az előszobában s szorgalmasan másolgatta a sok alperesi, felperesi s más effajta kereseteket, elleniratokat és válasziratokat, melyek az irodában készülének. Es Pasch meg vala elégedve sorsával, nem vala többé kopott, nem vala rongyos és legtöképen pedig nem vala éhes.

Igy maradt volna talán az idők végtelenéig, vagy legalább is addig, a míg végez és magát önállósítja s mégis sorsában egyszer nagy változás álla be. Igaz, hogy ez a változás s annak okai Paschnon sokkal kívül állottak, de élete folyásának mégis egészen más irányt adnak . . .

Pasch igen jólélt és engedelmes is vala s egész természetesen találta, hogy principálisa olyan munkát adjon neki, a milyent akar s oda

küldje, ahová neki tetszik. Így Pasch egész természetesen találta, amikor egy decemberi reggelen kenyéradója, a gazdag, tekintélyes ügyvéd, aki képviselő is volt, kijelentette előtte, hogy az ügyvédi irodával felhagy és nagy politikai napilapot indít s őt a nyomdában korrektornak fogja alkalmazni.

Pasch értelmes és okos is volt s az új mesterséget csakhamar kitanulta és a milyen szorgalmasan másolgatta azelőtt az előszobában a sok keresetet, épen olyan buzgalommal irtogatta az eléje helyezett hosszú papíryelvekről a nyomdahibákat. Es Pasch meg vala elégedve a sorsával és büszke is vala reá. Megtanulta, hogy melyik betű a borsgisz, milyen a cicero, miből kell szedni a tárcát.

Valami nagy politikai esemény volt akkor, mely a nagy lapnak egész szerkesztőségét teljesen igénybe vette s az apróbb, jelentéktelenebb dolgok intézésére sem volt elég ember. Ekkor hívták át Paschot először a nyomdából a szerkesztőségbe, attól kezdve Pasch ott is maradt . . .

Reggel ő ment be legkorábban és este ő távozott legkésőbb s mert mindenki iránt előzékeny és szolgálkés volt és legtöképen nem vala ideges, mint a szerkesztőségnek örökös szennációkat hajhászó tagjai, szerette mindenki... Így lett Pasch hírlapíró. A mire ő szörnyen büszke volt. Es néha írni is próbált. Írásai ugyan nem voltak jók s amikor a segédszerkesztő asztalára rakta, az, a mint átolvasta, idegesen tépte szét és szórta a papirkosárba; de Pasch logikus ember lévén, az ilyen dolog őt

Ma lapunk 4 oldal.

00000565

fölbujrázított visszaéléseknek a jövőben megakadályozásáról.

Jogsértő fegyverekkel küzd a nemzetközi tábor a gazdasági világban is az erőszakos munkabeszüntetések útján. Szó sincs róla, nem zárkózunk el a haladás elől. Sőt magunk is hirdetjük keresztényszociális agitációnk közben az igazságos sztrájkoknak, a megengedett, emberséges fegyverekkel vívott munkabeszüntetéseknek méltányos esetekben helyénvalóságát. Hanem hát mindennek van határa. Dertüborura sztrájkolni, csak azért, hogy a munkabérek — ha jogos a követelés, ha nem, ha van rá földözete a munkaadónak a fogyasztóközönség megterhelése nélkül, ha nincs tetemesen emelkedjenek, sztrájkolni csupán azért, mert van sztrájkassza, amely ilyen esetekben a henyélést finanszírozza és másfelől, sztrájkra bujtogatni csupán csak azért, hogy a központi pártkassza és a pártvezetőség zsebe teljék, már ez mégis csak fölsőfoka a brutális igazságtalanságnak. Mit beszél a téglaszin lobogó gárdája örökösen a jogállamról? Hát van-e egyáltalán halvány sejtelméről? Ugyan hol van a föld kerekéségén olyan jogrendszer, amely a mások jogkörének korlátozásával, eklatás megsértésével járó jogszerzést ismerné? Ott a summum jus csakugyan a summa iniuria volna.

Hogy pedig mérgezett nyilak alatt a szociáldemokrata erőszakosságok mérlegelésénél nemcsak frazeológiai közéletet kell értenünk, megmutatja az a félremagyarázhatatlan — ad hominem argumentáció, amelylyel a nemzetközies Magyarországon eleinte csak a pártajtót terjesztették, később a sztrájköröket majorizálták, majd és ezt jó lesz megjegyezniük, amikor Polónyi ellen tombolnak — a sajtószabadság ellen intéztek merényletet, személy és vagyonbiztonságot veszélyeztetve a tavalyi nyomda rombolások idején, most pedig már elju-

egy cseppet sem bantotta, mert hát Pasch látta, hogy minden rossz írás, akárki írta is, abba a kosárba kerül.

2.

Ekkor került a fővárosba Sós. Sós egyidős volt Paschsal, de otthon az iskolában egy évvel utána járt. Pasch és Sós azért elváhatatlanok voltak. Sós azonban nem vala barna, ha nem köpcös, vaskos és szőke. Egy félfejjel volt magasabb, mint Pasch és szörnyen rövidlátó volt, cvikkert hordott.

Neki is kemény s valaha fekete kalapja volt és úgy lépkedett rongyos cipelőiben, mintha tojásan járna. E mellett rendkívül alázatos volt és rettenetesen félszeg. Mikor először megjelent a szerkesztőségben és Paschot kereste, olyan ügyefogyottan hajlongott hosszú kabátjában és piszkos kockás nadrágjában, hogy aki látta, önkénytelenül nevetésre fakadt. És Pasch gyermekkori barátját roppantul leereszkedőleg fogadta, mert a Pasch hivatala Sósnak rendkívül imponált.

Azután valami változás történt a lapnál, valamelyik korrektort elküldötték s akkor oda került Sós is. Mert hát ő is abból a nagy alföldi városból került, a honnan Pasch s az ő apja is együtt tőri az ugart a szerkesztő édesapjával. És a régi barátság felújult ismét Pasch és Sós között. Együtt fogadtak lakást, együtt étkeznek és Sós is tudja már, milyen betűt neveznek a nyomdászok garmondnak, milyen a kurzív, mi az anterfile s szorgalmasan irgatja ő is a hosszú papíryelvekről a nyomdahibákat és ha egy kis üres ideje van, a szerkesztőségbe is átmegy.

tottak oda, hogy még életétől is megfosztják, aki maniakus dühükben utjukba kerül a mi táborunkból. Csaplár Benedek, aki egymagában többet használt az emberség ügyének, mint a szociáldemokrácia valamennyi hóbortos álapostola a vezértől le a legutolsó deliriosus közkatonaig, alig egy hónapja lehelt ki ne mes lelkét. Már is újabb balált okozott a nemzetközi tábor, amelynek egyik méltó típusa tudvalevőleg a múlt héten agyon-szurt egy keresztényszociálista munkást Esztergomban.

Igy vagyunk. Közben pedig újabb sztrájkok híre érkezik a vérszemet kapott nemzetközies soraiból. Épen azért nagyon rosszul eselekszik, aki a szociális kérdés ez elfajulásait még manap is közönyös szemmel nézi. Nemcsak a köznek árt vele, hanem magának is. Le kell tehát szállanunk a munkásosztályhoz. Legyünk papok, vagy világiak, munkaadók, vagy alkalmazottak, szellemi, vagy fizikai munkások magunk is, meg kell értenünk, mit kíván a magyar munkástól, akit az alsóbb társadalmi osztályokban az anyagi küzdelem ma annyira magával ragad, Istene, hazája, családjá. Leszállván hozzá, magunkhoz kell emelnünk, nehogy magukhoz súlyesszék le azok, akik kufárkézzel harcosolják a veritékes pártadót s törvénytelen fegyverekkel, tiltott célokért küzdenek erkölcstelen üzelmekkel, amelyeknek végső gondolata nem a munkásosztály boldogulása, hanem egy lelke eszményeitől megfosztott, elvadult tömeg tomboló zűrzavarában a jövedelmező halászat s a munkában megrokkant vállakon keresztül az emelkedés.

A magyar társadalomnak ki kell eszarnia a törvénytelen fegyvereket a félrevezetett tömeg, valamint az élén álló fölbujtók kezéből. És ezeket a lelkismeretlen ágenseket aztán ebben az értelemben ártalmatlanokká kell tenni. Mindezt persze nem erőszakos uton, hanem a rendel-

Szépén, lábujjhegyen jár, még a szolgáltnak is rendkívül előzékenyen és félszegen hajlong. Majd megáll szerényen az ajtó mellett, ahol a Pasch íróasztala van és alhatos tisztelettel nézi barátját, aki ilyenkor mintha rendkívül sürgős dolga volna, lázasan kezd írni s amikor látja, hogy mindenkinek sok a dolga, szép lassan s ügyetlenül hajlongva ismét eltavozik.

Othon azután előveszi Paschot s elkerdezi tőle, hogy ki mit csinált, melyiket hogy hívják s milyen cikkeket ír. Pasch ilyenkor rendkívül büszkén, amint egy beavatotthoz illik referál neki mindenről s végül egy-egy napihírré rámutatva nagy felsőbbeséggel állítja, hogy azt ő írta. Sós ilyenkor olyan felő tisztelettel tekint fel reá s úgy bámulja, mintha egy pályanyertes tragédiáról volna szó s ker barátját, tanítsa ki őt is, hogy, ha egyszer véletlenül majd ismét valami változás találma lenni a lapnál s nem korrektort, hanem munkatársat küldenének el, akkor már léphetne be ő is es lehetne munkatárs.

Pasch sokáig kereti magát s végre nehezen reá áll.

Ettől kezdve reggelenként egy félórával még korábban mennek be minden reggel s Pasch, miként a segédszerkesztőtől látta, felvesz egy vidéki lapot s miközben Sós leül az asztalhoz, reá mutat egy-egy cikre s azt mondja neki főlényes hangon, csináljon ebből egy pár soros újdonságot. Sós pedig nagy buzgalommal csinálja s midőn elkészül, félő tisztelettel nyújtja át mesterének, ki mint azt a segédszerkesztőtől látta, előbb átfutja, majd idegesen szétrepesztí s belelökí a papírkosárba...

kezésünkre álló törvényes módon és eszközökkel

Dr. H. L.

Székesfehérvár, okt. 11.

A mi szociális kurzusunk. Vidéki szociális tanfolyamaink sorába új illeszkedik. És ez a legújabb éppen a mi egyházmegyénk központjában, Székesfehérvárról fog lefolyni. A részletek még hiányzanak ugyan, annyi azonban már befejezett tény, hogy a keresztényszociális kurzus november hó folyamán ül egybe városunkban a hazai keresztény társadalmi mozgalmak legalaposabb ismerőinek, leglelkesebb harcosainak közremunkálása mellett Régi óhajtvált valóra ez a nagyhivatású tanfolyam, amelynek híret bizonyára örömmel veszi egyházmegyeszerte mindenki, aki a hazafias, vallásosjellegű szociális mozgalmaknak igaz barátja s ehhez mérten a maga körében bátor munkása. A központnak e tekintetben is oly példásan bevált kezdeményezése nyomán az utóbbi évek folyamán tudvalevőleg egymást érték a periferiák szépsikerű kurzusai, amelyek közül elég közel estek hozzánk a *veszprémi*, majd az idei tél folyamán a *győri*, meg a *pápai* Legfőbb ideje már, hogy mi is akcióba lépünk. Most egyelőre mihez tartás végett ennyit. Lesz még alkalmunk, hogy a kurzus ügyére visszatérjünk. Csak annyit kívánunk még hozzáfűzni ehhez az előzetes értesítélstünkhöz, hogy a nagy napok előkészítő munkájának az egész vonalon már most, idejekorán meg kell indulnia. Azon legyünk, hogy a mi keresztényszociális kurzusunk külső lefolyásában is minél impozánsabb legyen s résztvevőinek jelentékeny számával az áldásos intézmény munkáját minél gyümölcsözőbbé tegye.

Kufárok a templomban. A tegnapi ülés, a parlamenti szünet után a legelső, pikáns szenzációt termelt Szemere interpellációjában. Az interpelláló darázs-fészekbe nyult és kemény dolgokat mondogatott oda a *loll haramiáinak*. A Ház egyetértett az interpelláció érdemével. Hogy *Farkasházi-Fischer*, meg *Hálász* Lajos közbeszóltak, fészkelődtek, azon nem csodálkozunk. Közbeszólásuk csak azt mutatta meg, hogy az ő guszatusok beveszi a sajtó mai morális állapotát. A guszatusokról pedig nincs mit disputálni.

És hogy fogadta az interpellációt a sajtó? Persze vegyes érzelmek közt. Aki ludas, az dühöng. Dehát ez egészen természetes. A tisztességes sajtónak azonban mi oka sem lehet a megütközésre. Hogy Szemere leplezetlenül tárta föl a sajtó sebeit, minden kíméletesség nélkül? Jól tette. A sebeket nem takargatni kell hanem orvosolni. Ami pedig az építeten oranszokat illeti, hát, akinek nem inge, ne vegye magára. Bennünket, a katolikus sajtót ugyan csöppöt sem igazat Szemere kemény kritikája. Mi Pázmány katonái vagyunk, akik a közélet tisztaságát éppúgy respektáljuk, mint a családi szentélyt s akik nem revolverezünk. Minket tehát ezek a helyükönvaló támadások nem érintenek. A statáriumot magunk is nagyon üdvös dolgokat tartjuk a futóbetyárokkal szemben. Vajha minél előbb jönné el országa. Hiszen a sajtót purifikálni kell, amint erre már vezetőcikkünkben is rámutattunk. Az interpelláló személye, politikája

a versenystálló, meg a totalizátor — mindezek más lapra tartoznak. Maradjunk azért csak a tárgynál. Ez pedig a revolverzsurnalisztika. Ceterum censeo: a sajtókufárokat ki kell ostorozni a magyar közle templomából.

A város szeptemberben.

Székesfehérvár, okt. 11.

Székesfehérvár szabad királyi város közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt 10 órakor tartotta rendes havi ülését *Széchenyi* Viktor gróf főispán elnöklétével.

Az ülésen jelen voltak: *Havrának* József polgármester, *Lipcsy* Lajos tb. főjegyző, *Bierbauer* Viktor dr. tiszti főorvos, *Vajda* Géza főmérnök, *Stuller* József pénzügyigazgatóhelyettes, *Dieballa* György közigazgatási előadó, *Ujházy* Sándor királyi főügyész, *Szentgerice* Nagy Géza segédtanfelügyelő, *Mészáros* Gyula főállatorvos, továbbá *Karl* István, *Eisenbarth* Károly dr., *Kövcsey* István dr., *Sádra* Gyula dr., *Tóth* Aladár, *Tóth* Artur, *Fanta* Adolf dr., *Farkasdy* Dezső és *Lóny* Károly dr.

Rendori ügyek.

Havrának József polgármester a rendőrség szeptember havi jelentését a következőkben terjeszti elő:

Szeptember hó folyamán előfordult bűnesetek: Pénzhamisítás 1, szándékos emberölés 1, testi épség ellen egyéb bűncselekmény 7, gyűjtögetés 1, lopás 46, vagyon ellen egyéb bűncselekmény 9, más bűntettek és vétségek 15. Összesen: 80. Ebből elintéztetett 54. Hátralék 26. A *szociális mozgalmakról* jelent a rendőrség, hogy szeptember folyamán a csizmadia és cipészsegédek léptek bérharcba, amely a sztrájkolók kívánságának teljesítésével ért véget.

A város közigazgatásügye.

Bierbauer Viktor dr. tisztifőorvos jelenti:

A város közegészsége szeptember hónapban jobbnak volt mondható mint az előző hónapokban. Járványos kórok szörványosan most is fordultak elő, különösen *vörheny* és *kanyaró*. A hasihasnyánvesztesek kórházai. Seregélyesről és környékéről valók. A városban a betegség alig mutatkozott. Uralkodó megbetegedések a gyomor és bélhuzal hurutos bántalmái voltak. A születések száma 83. Törvényes fi 38, nő 38, törvénytelen fi 7, lkerpár 2. Házasságkötés 23. Elhaltak 69-en és pedig fi 2, nő 1, kik hét éven alul voltak. A többet 14. Ha a vármegyei Szent György-kórház 14 halottja közül a 6 idegent leszámítjuk, ugy népességszaporodás 20. Nevezetesebb halálok: vele született gyengeség 7, görcsök, bélhurut 10, difteritisz, vörheny 1, hasihasnyánvesztes 1, tüdőlob 4, tüdőgümőkór 14, guta 2, vízkór 1, elmebaj 1, aggkór 4, öngyilkosság 1.

A járványos kórok állása: *Hasihasnyánvesztes* maradt szeptember 1-re ápolás alatt 7, szaporodott 7, összesen 14. (Ebből 9 idegen — kórházi — Seregélyesről és környékéről.) Gyógyult 6, meghalt 1, maradt 7. *Kanyaró* maradt 6, szaporodott 13, összesen 19. Gyógyult 17, maradt 2. *Vörheny* maradt 15, szaporodott 22, összesen 37. Gyógyult 24, elhalt 1, maradt 12. *Difteritisz* volt 1 eset, elhalt.

A járványkórház nyitva van. Ápoltak benne 4 beteget. A városi fürdők zárva vannak. Az István- és Árpád-fürdők tiszták. Az utóbbi áldozatot nem kimélve az orvosok kívánságára a hidegvizkúra mellé nagyköltéssel szénasavas fürdőt is berendezett.

Tulzsfülf iskolák.

Szomorú képet nyújt iskoláink tulzsfülfőségéről a főorvosi jelentés, amely idevonatkozólag a következőket monja:

A belvárosi fiúiskolába elhelyezhető 333, beiratott 386 tanuló; a belvárosi leányiskolába fölvehető 233, bevettek 230 tanuló; a palotavárosi I. kerületi iskolába elhelyezhető 245, fölvetek 320 tanuló; ugyancsak a palotavárosi II. kerületi iskolába fölvehető 320, beiratott 275 tanu-

lót; a tóvárosi-iskolába elhelyezhető 305, bevettek 456 tankötelest; a vizivárosban a törvényes szám 245, a tényleges 306; az olaj-utcaiban 305 helyett 390 a bíratkozottak száma; a zámoly-utcaiban 180 helyett 238; az ezredévi-iskolában 320 helyett 311; végül az öreg-utcaiban 195 helyett 218. A törvényben megengedett 2636 tankötelest helyett tehát a városi iskolák 3119 tankötelest kénytelenek elhelyezni a rendelkezésükre álló helyiségekben. A jelentés kapcsán *Saara* Gyula dr. megjegyzi, hogy az iskolaszékeknek is tudomása van a tarthatatlan állapotokról, miért is bizottságot küldött ki a baj orvoslására.

Aprobb ügyek.

Mészáros Gyula állatorvos jelenti, hogy szeptember hó folyamán közfogyasztásra 1521 darab állatot vágtek le város területén.

Sádra Gyula dr. arra kéri *Vajda* Géza főmérnököt, hogy a Delivasut-társaságtól a Budapestben e hó 28-án megtartandó Rákóczi-ünnepre kedvezményes jegyeket eszközöljön ki. A bizottság elhatározta, hogy ez ügyben átiratot intéz a vasutársasághoz.

Széchenyi Viktor gróf főispán interpellálja a főmérnököt, mikép lehetséges, hogy az utasokról lehuzzott sár, kupacokba rakva, addig maradjon az utak mentén, míg ismét porrá nem válik. *Vajda* Géza főmérnök kijelenti, hogy a sár elhordatása oly tetemes költséggel járna, amelyre az utasoktól kellő fedezettel nem bír. A válasz tudomásul szolgált.

A bizottság a jövő évi utadókivetést is letárgyalta, elhatározva, hogy négy százalékos adót fog javasolni elfogadásra a közgyűlésnek.

UJDONSÁGOK.

Székesfehérvár, okt. 11.

Férfiak zarándoklata.

A bodajki férfizarándoklat napjától immár igen kevés idő választ el bennünket. Csendben, ahogy ehhez a lelkek mélyén szántó nemes munkához illik, zajtalanul, a vásári lárna gondos kerülésével folyik az előkészület. Éppen így és éppen ezért terem napról-napra szebb eredményeket. A zarándoklat sikere, mint arra már többször rámutattunk, kezdettől fogva biztosítva volt. A jelentkezők száma ma már jóval meghaladja az *öttszáz*. Ez a tekintélyes szám azonban természetesen még nem végleges. Még jelenlegyben fog emelkedni; ugy, hogy a résztvevők száma előrelátólag *hét-száz*on fölüli lesz. A zarándoklat ennél fogva már csak tömeghatásánál fogva is imponáló lesz.

Tekintettel a jelentkezők nagy számára, most az utolsó órákban igen praktikus terv merült föl, amely a budapesti férfizarándoklat mintájára Bodajkon a délután folyamán *katholikus népgyűlés* tartását vette föl. A szép eszme most már a kivitel felé halad. A zarándoklat rendezősege a népgyűlést, amely égető katolikus kérdésekkel kíván foglalkozni, már be is jelentette a móri szolgabírói hivatalban. A népgyűlésen, valamint az ájtatoságon Bodajk vidékének népe is részt fog venni, hogy erőt merítsen a székesfehérvári öntudatos katolikus férfiak példás hitvallásából.

A népgyűlés részletes programját a zarándoklat vezetősége most állítja össze. A program megallapításánál gondot fordított a rendezőség arra is, hogy a népgyűlés szónokai között lehetőség szerint a katolikus mozgalmak fővárosi előharcosai is képviselve legyenek. Maga ez a körülmény is alkalmas arra, hogy a nép érdeklődését a gyűlés iránt növelje.

Ami egyébként a zarándoklat technikai oldalát illeti, tekintettel a naponkénti jelentkezésekre, jegyeket szombaton délig lehet váltani a következő négy helyen: a *Belvárosi Katolikus Körben*, a *Katholikus Legényegyesületben*, a *belvárosi* és a *felsővárosi plebánián*. A rendezők ezúton is felszólítják a résztvevőket, hogy a gyónást lehetőleg szombaton végezzék el a székesegyházban, ahol délután 5 órától megfelelő számú gyónató áll majd rendelkezésükre. Vasárnap a 6 órai mise után, amely alatt közös áldozás lesz, négyes sorokban zászló alatt vonul ki a zarándoklat a vasúthoz, ahol külön vonat áll rendelkezésre. Ugyancsak négyes sorokban történik Bodajkon is a be- és kivonulás, ugy szintén a visszatérés a vasutól a székesegyházba, ahol ünnepélyes hálaadás lesz.

— **Fehérváriak Rákóczi temetésén.** A dicsőséges Rákóczi neve körül megmozdul az egész Magyarország. Ünnepet ülünk nagy, országra-világra szóló ünnepet. Legutóbbi számunkban jeleztük már, hogy a nagy temetkezési napon illő gyászompával képviselteti magát Fejérva megye törvényhatósága. Nagyon természetes azonban, hogy az ünnepről a legendás időkben oly előkelő szerepet vitt öskoronázó Székesfehérvár városa sem hiányozhatik. A város törvényhatósága is elküldi tehát képviselőit Budapestre is és Kassára is. A budapesti küldöttségben részt vesznek *Havrának* József királyi tanácsos, polgármester, *Reé* István főkapitány, *Fanta* Adolf dr., ifj. *Lits* Ferenc, *Dieballa* György, *Németh* János, *Sádra* Gyula dr. és *Holly* Géza dr.

Mint banderisták löhátan, diszmagyarban, a város cimeres zászlaja alatt *Széchenyi* Viktor gróf főispán vezetésével: *Gebhardt* Bódog pénztárnok, *Námessy* János tb. főjegyző, *Il'inkler* Vilmos főmérnök.

A *kassai küldöttségben* részt vesznek: *Reé* István főkapitány, *Fanta* Adolf dr., *Sádra* Gyula dr.

A Rákóczi-kultusz kapcsán egyik olvasónk a következőket közli velünk:

Valaki, egy előkelő és minden nemes dolog iránt érdeklődő uriember egy kedves eszmét vetett fel a napokban. Van nekünk a városházán egy nagyon csinosan megfestett Rákóczi képünk. Ezt a szép képet babér koszorúval kellene körülvenni. Ne ideig-óráig, hanem álló egy esztendőig. Október 28 tól, a nagy Rákóczi temetése napjától annak évfordulójáig. Hadd tekintsen rá minden szem a tisztelet és hódolat ama fokával, amely a hazaszeretet utjain is az ő nyomdokait kívánja követni. — Az ötletem tagadhatatlanul sok a gyöngédség s érdemes fölötte gondolkodni.

— **Egyházmegyei hír.** *Répszky* Ferenc lelkészt a megyéspüspök a plebános eskü kivétele után a mányi plebániájává lombra kánonilag beiktatta.

— **Szövetkezeti nagygyűlés.** A Fejérmegyei Gazdasági Egyesület a szövetkezeti eszme propagálása céljából elhatározta, hogy Székesfehérvárott nagygyűlést fog egybehívni. A nagygyűlésen való részvételét *Prohászka* O. tokár dr. megyéspüspök, ugyszintén *Baksay* Sándor ev. ref. szuperintendens is megígérte. A nagygyűlésre hivatalosak a vármegye összes lelkészei, tanítói és mindazok, akik a szövetkezeti eszmével foglalkoznak.

— **A kormány az iparkiallításán.** Szűry János dr. miniszteri osztálytanácsos, aki mint már jeleztük, a kereskedelmi kormány képviselőjében fogja megtekinteni az iparkiallítást, holnap reggel 9 óra 17 perckor érkezik meg a gyorsvonattal a fővárosból. Az illusztrált vendég tiszteletére Széchenyi Viktor gróf főispán ebédet ad.

— **Korona.** A vaáli esperes kerület papsága szerdán, e hó 10-én tartotta őszi koronáját Lovasberényben. A tanácskozást Belezay István t. kanonok, kerületi esperes vezette, aki a gyűlést tartalmas beszéddel nyitotta meg. A kerületi gyűlés határozataiból kiemeljük azt, amelylyel az esperesi kerület a katolikus írók és hírlapírók Országos Pázmány Egyesületének pártolótagjai közé lépett, ugyszintén azt is, amelylyel a korona kimondotta, hogy a változott viszonyokra tekintettel a párbérek, valamint a stólaris jövedelmeknek megváltása tárgyában feliratot intéz a megyéspüspökhöz.

— **Ezüstlakodalom.** A nagy nyilvánosság kizárásával, csak a legközelebbi rokonok jelenlétében ült kedves családi ünnepet Almásky János városi kamarás és neje Péntes Mária. Huszonöt év előtt léptek az Úr oltára elé, mint házasulandók s ma ismét az Úr oltára előtt ujitották meg egymás iránt való szeretetük és hűségük fogadalmát. Az ünnepies aktus, mely előtt az ezüstlakodalmasok a szénségekhez járultak a felsővárosi templomban folyt le s a fogadalmat K. Horváth István belvárosi plebánus vette át. Öszinte szívvel kívánunk még hosszú és boldog életet a köztiéletben álló párnak.

— **Kinevezés.** Széchenyi Viktor gróf főispán Kecskán Lívius dr. és Riffer Géza dr. orvosokat tb. járásorvosokká nevezte ki.

— **Az alkaptányi állás.** Kúti Fülöp halálával megüresedett városi alkaptányi állásra a legnagyobb erővel megindult a korteskedés. Természetesen a régi szisztéma szerint. A bizottsági tagok egy része megkívánja a kilincselést s aki nem kilincsel, mint észre nem vett, elfelejtett alak várhatja a biztos bukást, ha még annyi érdeme van is. Ezek előrebocsátása után konstatáljuk, hogy két komoly jelölt van: Kéri István törvényszéki joggyakornok és Zavaros Aladár ügyvédjelölt. Mindkettő teljes kvalifikációval, sok jó tulajdonsággal bír. Kéri István egy év óta van a törvényszéknél, tehát éppen abban a szakban, a melynek munkája megválasztása esetén a jövőben rája várna. Komoly ambíciózus, munkabíró és dolgozni akaró fiatalember, akiről minden ismerője a legteljesebb elismeréssel nyilatkozik. Hogy az ellene emelt kifogást is megemlítsük: egyeseknek az a kifogása vele szemben, hogy tagja a Belvárosi Katolikus Körnek. Sapienit sat!

— **Megsemmisített tanítóválasztás.** Az érdi tanítóválasztást, a választások körül felmerült szabálytalanságok miatt a vármegye közigazgatási bizottsága megsemmisítette.

— **Egy kis régészet.** A minap érdekes régiségre bukkantak a Palotavárosban a Sütő utcában. Egy régi vitéz körülbelül 250–300 év óta porladó csonkjait fedezték fel, akit teljes hadi felszereléssel: páncéllal (ma, rozsdáttal állapotában is nyom vagy 8 kilót) buzogánnyal, homlokvédő vassal stb. temettek el. A csontokat Lauschmann Gyula dr. tiszti főorvos, a buzgó kutató és régész indítványára összedették s hogy valahogyan el ne kallódhassanak, a városházára szállították. Ott egy darabig a rendőrség vendége volt a régi harcos, majd pedig elvitték a kulcsoshoz s ott most egy dohos kamarában várja a rangjához illő újabb megtiszteltetést. Azt hisszük, hogy legjobb helye a vármegyei régiség-tárban volna. (Uristen! van ilyen intézményünk?!) Csak hogy hogyan kerülhetne oda! Szakértők szerint két lakat van rajta és a legeslegkíváncsibb vendégek is boldogok lehetnek, ha egy emberöltő alatt megszemlélhetik. Egyik nagyérdemű kutatónk, akinek pedig ezen a téren óriási érdeme vannak, azt mondja, hogy minden fokozott kíváncsisága mellett is csak kétszer sikerült annak az érdekes helyiségnek rejtelmeibe behatolni. De

mi reméljük, hogy ebben az új korszakban ez irányban is történik valami érdekes és érdembe vágó intézkedés.

— **Vörös kakas.** E hó 8-án éjjel Lengyel Mihály sáregresi földműves udvarán kigyuladt a szalmakazal, majd az istállóépület is tüzet fogott. Az istállóba bekötött állatok közül egy tehén a lángokba veszett. A kár értéke körülbelül 600 korona, melynek egy része a biztosítás révén megtérül. A tűz valószínűleg gyujtogatásból támadt. A vizsgálat ezirányban megindult.

— **Betegség elől a halálba.** Selymes István tabajdi lakos már régebbi idő óta betegeskedett. Gyakran emlegette hozzátartozói előtt, hogy megválik az élettől. Folyó hó 8-án azután be is váltotta ígretét. Hozzáátartozóinak távollétében vadászgyevertől szájába lőtt és rögtön meghalt.

— **Tolvaj kocsis.** Szőnyegi Péter gárdonyi gazdának a napokban családjával együtt Székesfehérvárra akadt dolga. Távollétében a ház őrzését kocsisára Somogyi István 19 éves legényre bízta. Somogyi aképp felelt meg a bizalomnak, hogy feltörte gazdája lakását és onnan száz korona készpénzt és egyéb értékes holmit ellopva megszökött. A csendőrség megindította a nyomozást, de a tolvajt ezideig nem sikerült elfogni.

— **Névváltoztatás.** Grósz Máttyás martonvásári illetőségű, budapesti lakos vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel Galambos-ra változtatta.

— **Beküldetett.** A vasutasok szövetségének székesfehérvári csoportja által vasárnap rendezett szüreti mulatságon föllülizettek a következők:

Prohászka Ottokár dr., Raucher Béla 10–10 kor.; Kováts Lajos 6 kor.; Székesfehérvári Friss Újság, Vinkler Nándor, Klein Adolf, Villanytelep igazgatósága 5–5 kor.; Pete Gyula 4 kor.; Bernáth Pál, Gerstlauer Rezső 3–3 kor.; Gajárszky János 2 kor. 30 fill.; Hári Gyula 2 kor. 20 fill.; Machnitzki Gyula, Kirchner Antal, Sütő Ferenc, Gesztesi Andor, Józsa József 2–2 kor.; N. N. 1 kor. 60 fill.; Vinicai József, Michalek János, Lengyel Károlyné, Bandát Ferenc, Németh János egyenkint 1 kor. 40 fill.; Sipos József, Papp Ferenc, Vincze András, id. Zachradnicsek Ede, Orbán Imre, Kalmár Sándor, Horgosi Ferenc, Kümmel Béla, Borszúk István, id. Bartusek Antal, Kozák Lajos, Tóttós József, Kováts István, Kis Andrásné, Tóth Ferenc, Dorner Károlyné, Vértesi Jenő, Ladenhauser József, Simsolics Ferenc, Vekerle Gyula, Bajor Vilmos, Halbich Ferenc, Süveges N., Falvy Jasser Armin, Antal József, Csapi Ferenc, Hauptvogel Ede, Hauser István, Herczeg János, Hermann János, Kokály Lajos, Koronczai György, Kutni Kálmán, Márksz József, Pánczél Lajos, Prehagrer István, Major József, ifj. Schvanzel Lajos, Simon István, Varga Lajos, Vég György, Domiansitz József, Erdélyi István Fehérvári István, Fűki József, Hegedűs Ferenc, Horváth Ferenc, Horváth Imre, Kundek János, Lapos István, Lőke József, Magyar János, Molnár Gyula, Nagy János, Pángl Lipót, Prehajzer Gyula, Verebi Gábor, Vincz Jenő Rogányi János, Schkerlanitz István, Schneider János, Schvanner László, Simon Sándor Smolár István, Somogyi Béla, Szabó B. József, Szabó József, Szegefű István, Szigl Ignátz, Szócs János, Varhane Ignátz, Vég Lajos, ifj. Zachradnicsek Ede, Hermann János, Szabó Jenő, N. N. 1–1 kor., Borján József, Nagy Mihály, Molnár Antal 80–80 fill., Meizer Imre, N. N. 60–60 fill., Horváth István, Szabó N. 50–50 fill., Hauptvogel Frigyes, Knittelhoffer Józsefné, Németh Sándor, Hajas Jánosné, Feigl Ferencné, Arany Sándor, Reiba Károlyné, Csokonai Lajosné, Knolmayer József, Polyák Mihály, Sziba Sándor, Steigerwald Antal, Noszko Istvánné, Károlyi József, Mártinkovits József, Engelmann István, Lánszki István, Simonovits Lajosné, Vernig Richárd, Pál Lajosné, Geisztler Antal, Vekerle Lajos, Loosz Nándor, Sterer N., N. N., özv. Horváth Józsefné, Engelmann Kálmán, N. N., N. N., Poós József, Szigl János, Kozma Lajosné, N. N., Auer Jánosné 40–40 fill., Barna István 30 fill., N. N., Borbély Sándor, Kramolich Géza 20–20 fill.

A föllülizetőknek, ugyszintén Péczy Erzsike és Zachradnicsek Mancika kisasszonyoknak a rendezői jelvények díjlatlan elkészítéséért, vége-

zetül Hauptvogel Ede urnak a táncok rendezéséért ezton is köszönetét nyilvánítja a mulatság rendezősége.

Szigeti és Társa fényképészeti és festészeti műintézet Székesfehérvár, Kossuth-utca 9. sz. Nyugatosokat bármely kis fénykép vagy természet után aquarell, platin, vagy olaj kivételben. Elsőrangú munkáért szavatol Szigeti és Társa.

SZÍNHÁZ.

* **A három testőr.** Egyelőre csak műkedvelői előadást jelezhetünk e rovatban. A Székesfehérvári Katolikus Legényegyesület e hó 21-én, vasárnap Ráskai Emilia vendégtétékával szinre hozza *A három testőrt*, Herczegnek ezt az ismert po.p.np bohózatát a Városi Színházban. Az agilis egyesület nagy igyekvéssel dolgozik az est sikerén. A vendégművész Liza szerepében sokat ígér. A többi szerep is ügyes kezekben van. A zenéi részeket az oly előnyösen ismert honvédeknek látja el. Megannyi ajánlólevél a színházlátogató közönség számára, amelynek mindenesetre kellemes szórakozást fog nyújtani a műkedvelők színi estje. Az előadás anyagi részleteiről szinlapok tájékoztatják az érdeklődőket.

* **Szökött katona.** Vasárnap, e hó 14-én az iparosifjuság önképzőkörre műkedvelői előadásban szinrehozta Szigligeti *Szökött katonáját*. Az előadás a Városi Színházban fog lefolyni. A zenét a vasuti műhely zenekara szolgáltatta. Az iparosifjuság szinlapot benekszott ki az est műsoráról.

Felelős szerkesztő: **Dr. HELVEY LAJOS.**

Piaci árak.

Székesfehérvár 1906. október 6-án
(100 klg számítva.)

	kor. fill.	kor. fill.
Buza:	12 80	14 —
Rozs:	11 60	12 —
Árpa:	12 30	12 60
Zab:	13 50	13 60

Forgalom élénk.

Pályázat.

A székesfehérvári Mantz János alkaptányi kiskedővoda óvónői állására, mely 1000 kor. évi fizetés és szabadlakás az óvoda épületben javadalmalalással van összekötve, ezenel pályázatot hirdetek. Felhivom ennél fogva mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy életkorukat, magyar honosságukat és elméleti képesittségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket alulírt bizottsági elnöknel 1906. évi október hó 20-ik napjának déli 12 órájáig nyujtsák be. Az ezen határidőn túl beérkezett pályázati kérvények a választásnál nem fognak figyelembe vétetni.

Az óvónót a Mantz János kiskedővoda öt tagu bizottsága egy évi időtartamra ideiglenes minőségben választja meg, a ki állásában egy évi sikeres működés után fog a bizottság által véglegesitett. A megválasztott óvónó állását folyó évi november hó 1-én tartozik elfoglalni.

Székesfehérvár, 1906. október 4-én.

K. Horváth István,

a Mantz János kiskedővoda bizottságának elnöke.